מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר ניבים וביטויים נפוצים בעברית
- להבחין בין משלב גבוה, תקני ודיבורי
- לפענח מילה לא מוכרת בעזרת ההקשר ולמצוא מילים נרדפות

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – ניבים וביטויים

1. ב – להתחיל שיחה ולהפיג מתח
2. ב – לומר דברים בכנות
3. ב – להתנהג בזהירות רבה
4. ב – להצביע בדיוק על הבעיה
5. ב – לנסות לעשות דבר מעבר ליכולת
6. א – להביע ספק או הפתעה

חלק ב׳ – משלב: גבוה, תקני, דיבורי

1 – ב (משלב גבוה)
2 – ה (משלב תקני)
3 – א (משלב דיבורי)
4 – ג (משלב גבוה)
5 – ו (משלב תקני)
6 – ד (משלב דיבורי)

חלק ג׳ – מילים נרדפות והקשר

1. עליז
2. ענק
3. אכל במהירות
4. נאה
5. חרוץ
6. בחיפזון

חלק ד׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – המשמעות של ניב שונה מהמשמעות המילולית של המילים
2. נכון – משלב גבוה מתאים לכתיבה ספרותית ומליצית
3. לא נכון – משלב דיבורי מתאים לשיחה יומיומית ולא לכתיבה רשמית
4. נכון – ההקשר נותן רמזים למשמעות המילה
5. לא נכון – למילים נרדפות יכול להיות הבדל קטן במשלב או בגוון המשמעות

חלק ה׳ – כתיבה והבעה

1. גבוה: שמחתי שמחה גדולה על הישגי. תקני: אני שמח מאוד על ההצלחה שלי. דיבורי: אני ממש מת מרוב שמחה, הצלחתי!

חלק ו׳ – כתיבה יצירתית

1. יש לבדוק שימוש נכון בניב בהקשר מתאים, סיפור קצר וברור, משפטים תקינים מבחינה לשונית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ניב - צירוף קבוע שמשמעותו שונה מהמשמעות המילולית, עם דוגמה תקינה
- משלב גבוה חגיגי וספרותי, משלב דיבורי יומיומי ולא רשמי
- שימוש במשפט שסביב המילה (הקשר) כדי לנחש את משמעותה

טיפים להפעלה:

- אפשר לשחק קודם במשחק "צמד ביטויים" כהכנה לחלק הניבים
- כדאי לעודד תלמידים להביא דוגמאות משלהם למילים במשלב דיבורי מהחיים האישיים
- בגרסה לתלמידי חנ"מ ועולים מומלץ לדלג על הסעיפים המסומנים כקשים

דף תרגול: אוצר מילים ומשלב

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד ביטויים בעברית, נבין מה זה משלב גבוה, רגיל ודיבורי, ונלמד למצוא פירוש של מילה לפי המשפט שסביבה.

מילון קטן:

ניב	צירוף מילים קבוע שהמשמעות שלו שונה מהמשמעות המילולית
משלב	הרמה של השפה שבה אנחנו משתמשים - גבוהה, תקנית או דיבורית
משלב גבוה	לשון חגיגית, ספרותית או מליצית
משלב תקני	לשון רגילה ותקינה, מתאימה לכתיבה ולדיבור מנומס
משלב דיבורי	לשון יומיומית, לא רשמית, שמשתמשים בה בשיחה רגילה
מילים נרדפות	מילים שונות שיש להן משמעות דומה
הקשר	המשפט או הטקסט שסביב מילה, שעוזר להבין את משמעותה

1 חלק א׳ – ניבים וביטויים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה פירוש הביטוי "לשבור את הקרח"?

א) לשבור חפץ קפוא ב) להתחיל שיחה ולהפיג מתח ג) לקרר משקה במהירות

ד) להרגיש קור פתאומי

2. מה פירוש "לשים יד על הלב"?

א) לכאוב בחזה ב) לומר דברים בכנות ג) להישבע באלוהים ד) להרגיע מישהו

3. מה פירוש "לדרוך על ביצים"?

א) לבשל ארוחה ב) להתנהג בזהירות רבה ג) לשבור משהו בטעות ד) ללכת לאט מאוד

4. מה פירוש "לשים אצבע על הפצע"?

א) לכאוב מאוד ב) להצביע בדיוק על הבעיה ג) לגעת במישהו פצוע ד) להתעלם מבעיה

5. מה פירוש "לקפוץ מעל הפופיק"?

א) לרקוד בשמחה ב) לנסות לעשות דבר מעבר ליכולת ג) לקפוץ גבוה מאוד בספורט

ד) להצליח בקלות

6. מה פירוש "להוריד גבה"?

א) להביע ספק או הפתעה ב) לכעוס מאוד ג) לבקש סליחה ד) לשמוח בלב שלם

2 חלק ב׳ – משלב: גבוה, תקני, דיבורי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אכן	___	**א.** משלב דיבורי

2. כן	___	**ב.** משלב גבוה
3. סבבה	___	**ג.** משלב גבוה
4. הנני שמח	___	**ד.** משלב דיבורי
5. אני שמח	___	**ה.** משלב תקני
6. אני ממש שמח, וואלה	___	**ו.** משלב תקני

3 חלק ג' – מילים נרדפות והקשר

השלימו את המילה החסרה.

1. מילה נרדפת ל"שמח" היא _____

2. מילה נרדפת ל"גדול" היא _____

3. בעזרת ההקשר במשפט "הוא טרף את האוכל בשקיקה", המילה "טרף" פירושה _____

4. מילה נרדפת ל"יפה" במשלב גבוה היא _____

5. בעזרת ההקשר במשפט "התלמיד היה שקדן ולמד שעות רבות", המילה "שקדן" פירושה _____

6. מילה נרדפת ל"מהר" היא _____

4 חלק ד' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ניב הוא צירוף מילים שצריך להבין אותו מילה במילה	☐	☐
2	משלב גבוה משמש בדרך כלל בשירה ובטקסטים חגיגיים	☐	☐
3	משלב דיבורי מתאים לכתיבת מאמר רשמי	☐	☐
4	אפשר להבין משמעות של מילה לא מוכרת לפי המשפט שסביבה	☐	☐
5	מילים נרדפות הן תמיד זהות לגמרי במשמעותן ובמשלב שלהן	☐	☐

5 חלק ה' – כתיבה והבעה

ענו בקצרה.

1. כתבו משפט אחד בכל משלב (גבוה, תקני, דיבורי) שמביע שמחה על הצלחה

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו ניב אחד שלמדתם וכתבו סיפור קצר של 3-4 משפטים שבו הניב מככב

כרטיס יציאה

מהו ניב? תנו דוגמה אחת

מה ההבדל בין משלב גבוה למשלב דיבורי?

איך אפשר להבין משמעות של מילה לא מוכרת בלי מילון?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀